

אלבום ימי

הוצאת החבל הימי לישראל / תרצ"ט

הוצאת החבל הימי לישראל

הג'ל ימי לישראל
2

חֲבֵל יָמֵי יִשְׂרָאֵל

הסניף הראשון של החבל הימי לישראל (מקדם: ליגה ימית עברית) נוסד בחיפה בשנת תרצ"ו. הפעלה הארצית של ה"ח"י"ל התחילה עם הכנוס הימי הראשון שהתקיים בימים כ"ט סיון — א' תמוז תרצ"ו (8—10 ביוני 1937), בליל הים התיכון, על ספונה של האניה "הר-ציון".

ואף התפקידים, אשר ה"ח"י"ל קבל על עצמו: א / טפוח רציון עבודת הים בקרב הצבור העברי. ב / חנוך הנער והדרכתו במקצועות הים. ג / אמוץ האספורט הימי העברי. ד / יצירת מפעלי-ים עבריים ופתוחם. ה / פתוח הדיג העברי. ו / רכישת אניות, ספינות, סירות וכלי-ים אחרים.

החבל הימי לישראל מקיף פיוס 13.000 חברים בנקודות שונות בארץ, בעיר ובכפר. נצטוו גם הנסיונות הראשונים לארגן את תנועת ה"ח"י"ל בחוץ לארץ והוקמו כבר הועדים הראשונים באנגליה, בפולין ובאפריקה הדרומית.

בין מפעלי-ה"ח"י"ל תופס בית-הספר הימי שצל-נד התכניון העברי בחיפה את המקום הראשי. בית-הספר הוקם בשנת-השמונים תרצ"ט תוך שתוף פעולה עם מחלקת-הים של הסוכנות היהודית. פעולה מיוחדת נעשתה בארגוני הנער ובאגודות האספורט לקדום השחיה והשיט. ה"ח"י"ל סיע לנמל תל-אביב בהתפתחותו על-ידי תצמוקה והסברה בין צבור הנוסעים, הסוחרים והקרות האניות. ה"ח"י"ל מוציא בקביעות גליונות "ים" לבוגרים, עלון-קיר ליילדים ולנער "אל הים" וחברות הסברה בעניני הים. עד עתה הופיעו החברות: "היהודים והים" מאת ש. טופקובסקי; "אל הים" מאת ב. כ. מאירוביץ ונמל תל-אביב" מאת י. פרישמן.

דגל ה"ח"י"ל — יריעה לבנה, שני פסי תכלת לשני קצותיה וסמל ה"ח"י"ל במקנה — מתנוסס מצל התרנים של האניות העבריות, הראויות לתמיכת הישוב, ומצל לתחנות השיט של הקלובים האספורטיביים.

אלבום ת. 2333 שם האוסף לראשון הכתבת 63 ב'ב'

תכנית ועריכה: ד. ב. שרירא וי. פרישמן • המעטפה: קראוס • הגלופות: הצינוגרפיות המאוחדות בע"מ, תל-אביב • דפוס "הוצאת ארץ-ישראל" בע"מ, תל-אביב

לגבר המלחים הצעירים ודעון רוזנטל ונרשון ארליד, אשר
נספו באסון "רחף" בימיה של קפריסין אור לשבועה בטבת תרצ"ט.

? א ו ס ר ה ת ו י ו ת

רכשת לך השנה את האלבום הראשון של החבל הימי לישראל. אלבום מעין זה יופיע מדי שנה בשנה. בכל שנה ושנה תהיינה
בו תויות אחרות. תלמד מהן להכיר את עניני הים ולאהב ולחבב את ימינו.

באלבום של שנה זו תמצא מקום ל-52 תויות על נושאים ימיים שונים, לפי ארבע הסדרות הבאות: תית הים, הספינה
לתקופותיה, נמל תל-אביב, הדיג העברי בארץ — 13 תויות לכל סדרה. בכל דף ודף הקצה מקום מספיק לשתיים-עשרה תויות.
התויות השלש-עשרה מכל סדרה תדבק על המעטפה במקום המיועד לה. למען תדע להדביק את התויות נכונה, במקום הקבוע להן,
חלקנו את דפי האלבום מסגרות מסגרות. מתחת לכל מסגרת תמצא את המספר ואת השם המתאים לתויות שתדבק בה.

מחיר כל תוית הוא 3 מא"י. כל הפודה את חמש התויות הראשונות מקבל חנם את האלבום הימי. ההכנסה מהתויות —
קדש לפתוח האספורט הימי ולהכשרה הימית של הנער העברי בארץ.

ארבע פעמים בשנה תתקיים הנגלת פרסים בין אוספי התויות. כל אוסף רשאי להשתתף בהנגלה, אם רק רכש לעצמו את כל
התויות. בין הפרסים: טיולים בים באגיה "הר-ציון", תבניות של אגניות ותמונות ים, בגדי רחיצה, מכשירי שחייה ואספורט ימי ועוד.
אנו מזכירים לידך את האלבום, כי תשמר עליו ותדאג לו. אין מקדם ומאחר ברכישת התויות ובתדבקותן. השתדל רק, שעם
פרסום המועד להנגלה יהיה גם האלבום שלך מלא ומסדר. לכשתמלא את האלבום, סורה נא לסניף ה"תו"ל" שבמקום לשם
החתימה והרשמת האלבום בפנקס הזכאים להנגלה.

את האלבום והתויות אפשר לרכוש במשרדי ה"תו"ל", בארגוני הנער ובבתי-הספר.

משרדו הראשי של ה"תו"ל" נמצא בתל-אביב, שדרות רוטשילד 20.

ח י ת ה י ם

הַיִּם הַגְּדוֹל שׁוֹפֵעַ תַּיִם. מִלְּיוֹזְנִים שֶׁל יְצוּרִים שׁוֹרְצִים עַל הַקַּרְקַע הָאֶפֶל, שׁוֹחִים בַּמַּיִם הַעֲמֻקִּים, נִשְׂאִים עַל פְּנֵיהֶם אֶז שׁוֹקְעִים לִיד הַחֹרֶף וְנִתְּנִים מִלְּטִיפּוֹת הַגְּלִים.

בְּטַפַּת מֵי הַיָּם מְצוּיִים אֲלֵפֵי בְּעַל־יְחַיִּים וְעִירִים תַּדְּת־אֵיִים: הַפְּרוֹטוֹזוּאִים. נִפְלְאִים הֵם בְּצוּרֹתֵיהֶם הַרְבֵּנוּגִיזוֹת וְהִיפּוֹת. עַל הַסְּלָעִים אֶז עַל גַּבֵּם שֶׁל בְּעַל־יְחַיִּים הַגְּדוֹלִים דְּבוֹקִים הַסְּפוּזִים, הַקַּטְמֵטְנִים וְהַגְּדוֹלִים. בְּצַבְעֵיהֶם הַבּוֹלְטִים וּבְצוּרֹתֵיהֶם הַחֲטוּבוֹת הֵם נִרְאִים בְּמִלְאֶכֶת רַקְמָה עֲדִינָה. שׁוֹשְׁנוֹת־יָם מְגוֹנוֹת דְּבוֹקוֹת לְסָלָעִים. מֵהֵן זְהָבוֹת וְצָהָבוֹת, אֲדָמוֹת וְחוּמוֹת. הַמְּדוּנָה הַשְּׂקוּפָה־תְּכֵלֶה עוֹלָה וְיִזְרְדַת בְּעֲדִינּוֹת בַּמַּיִם הַשְּׁלֹוִים וּפּוֹרְשֶׁת בְּחֵן אֶת כַּפְתָּהּ הַנָּאָה. הַתּוֹלְעִים שְׂבִיִּים מְזַדְּקִימוֹת כְּדָקְלִים וְעִירִים מְתוֹדֵךְ שְׂפוֹפֶרֶת הַסִּיד הַשׁוֹמֶרֶת עַל גּוֹפֵן הַרְדֵּי. הַשְּׂבָלּוֹלִים וְהַצְּדָפוֹת שׁוֹכְנִים עַל הַקַּרְקַע. בְּתִי־סִיד חֲזָקִים לָהֶם וְלֹא יַחֲתוּ מִפְּנֵי הָאֵזִיב הַמְּתַאֲוֶה לְכַשְׂרָם הַרְדֵּי. רְכִיב־ת־הַדִּיז מְפִלֶסֶת אֶת דְּרָכָהּ לְבַטַּח. אִם יִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ הָאֵזִיב תּוֹצִיא מִכִּיסָהּ אֶת הַדִּיז, תַּעֲכִיר אֶת הַמַּיִם וְתִמְלֹט. הַבּוֹכָב הַהַדוּר יִזְחַל בְּנַחַת עַל הַקַּרְקַע וַיֵּאָרֵב לְטָרְף. הַסְּרָטֵן הַגְּזִיר יִטִּיל עַל הַחֹרֶף כְּשֶׁהוּא נוֹשֵׂא עַל גַּבּוֹ אֶת הַשְּׂבָלּוֹל הַרִיק. בֵּיתוֹ הוּא הַמְּגוֹן עָלָיו. דַּג הַחֲשָׂמַל נָח עַל קַרְקַע הַיָּם. צַבְעוֹ מְתַלְבֵּד עִם גּוֹן הַקַּרְקַע. רוֹאֶה הוּא עַל כֵּן וְאֵינוֹ נִרְאֶה. כִּי יִתְקַרֵּב אֵלָיו אֶחָד הַיְצוּרִים יִפְנְעֵנוּ בְּזָרֵם הַחֲשָׂמַלִּי שְׂבָנוּפוֹ וְיִהְיֶה מִטָּרְפוֹ. סוּסוֹן הַיָּם מְתַפְתֵּל וְשׁוֹחָה בַּהֲנָאָה בֵּין הָאֲצוֹת הָעֵבְתוֹת. מְזוּן תּוֹלְעִים יִשׁ שֶׁם לְמַכְבִּיר. גַּם הַצְּבִים הַגְּדוֹלִים וְהַכְּבֵדִים שׁוֹחִים עַל פְּנֵי הַגְּלִים. רַגְלֵיהֶם כְּמִשׁוֹטִים וְהֵן מְקַלּוֹת עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּנוּעָה בָּיָם.

חֵלֵת - הַיָּם

1 חבל ימי לישראל

1. פרוטוזואים

2 חבל ימי לישראל

2. קפוזנים

3 חבל ימי לישראל

3. שושנות-הים

4 חבל ימי לישראל

4. מדוזות

5 חבל ימי לישראל

5. שקלול

6 חבל ימי לישראל

6. צדפות

7 חבל ימי לישראל

7. רכיבת-הקיו

8 חבל ימי לישראל

8. פוכב-הים

9 חבל ימי לישראל

9. הסרסון הקזיר

10 חבל ימי לישראל

10. סוסון

11 חבל ימי לישראל

11. דג-החשקל

12 חבל ימי לישראל

12. צב-הים

ה ס פ י נ ה ל ת ק ו פ ו ת י ה

הנהרות והנימים, התופסים את החלק הגדול של פדור-האדמה, היו מימי קדם ועד זמננו דרכי-תחבורה טבעיים-עקריים והאדם עשה מאמצים גדולים כדי לכבש לעצמו "נתיבה במים אדירים".

המחשבה על יצירת כלי-שיט עלתה במחוז של האדם למראה גזע-יען השטים על פני המים. הדוברת וגזע-היען הנכוב (סירה פרימיטיבית) היו כלי-השיט הראשונים.

בראשונה היה המשוט הפכשיר היחידי להנעת הסירה ולכוונה. במשך הזמן למד האדם להשתמש במפרש קשור לתרו. אולם עוד במשך דורות רבים נשארו המשוטים גם באניות-המפרש, כמכשירי-מנוע נוספים לכוון הספינה. אניותיהם של הצידונים, העברים, המצרים, היונים, והרומאים בימי-קדם היו אניות של מפרש ומשוטים גם יחד. רק בסוף ימי-הביניים הזפיעו אניות בעלות-מפרשים בלבד. המצאת המצפן במאה הי"ד, שכלול מערכת-המפרשים והתקנת ההגה לאניה, הגיעו נוסעים אמיצי-לב לצאת מתחומי הנימים הפנימיים למרחבי האוקיינוס ולהגיע לחלקי-תבל בלתי ידועים עד כה. ספינת-המפרשים הגיעה בסוף המאה הי"ח לשיא התפתחותה. תקופה חדשה בתולדות השיט מתחילה עם אנית-הקיסור הראשונה הראויה לשמה ("קלרמנט") אשר נבנתה על-ידי האמריקני פולטון בשנת 1807. בעבר זמן קצר התחילו להשתמש בברזל במקום עץ כחומר לבנין ספינות. מאז אפשר לבנות אניות שנייעו בארץ למאות מטרים. מענין, שעוד במחציתה השנייה של המאה הי"ט היו אניות-הקיסור מצידות גם בתרנים וגם במפרשים - "על כל צרה שלא תבוא". לאנית-הקיסור "גריט-איסטון" - פלא הדור ההוא - היו 6 תרנים עם מפרשים, נוסף למכונות בנות 10,000 כחות-סוס. האניה החדשה של זמננו מונעת על-ידי מכונות-חשמל. המלכה מריי היא כיום הגדולה באניות: ארבה - 318 מטרים, בית-קבולה - 75,000 טונות, מכונותיה - בנות 175,000 כחות-סוס, מהירותה - 55½ קילומטרים בשעה.

הספינה לתקופותיה

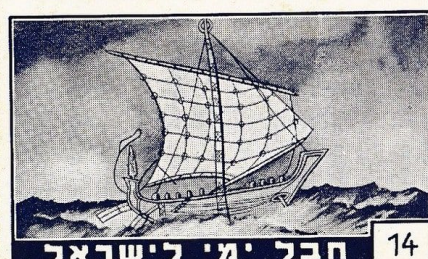
16 חבל ימי לישראל

16. ספינה רוטית

15 חבל ימי לישראל

15. ספינה מצרית

14 חבל ימי לישראל

14. אגיה עברית (על פי התגליות בשיד-אבדיק)

13 חבל ימי לישראל

13. סירה קדומה מנוע עץ נבוב

20 חבל ימי לישראל

20. אנית-מפרשים מהמאה הייחית

19 חבל ימי לישראל

19. ספינה צרפתית מהמאה הייחית

18 חבל ימי לישראל

18. הקנולות של קולומבוס (סוף המאה הייחית)

17 חבל ימי לישראל

17. ספינת הויקינגים (המאה הייחית)

24 חבל ימי לישראל

24. אנית-קיסור רנילה בוסגנו ("הרציני")

23 חבל ימי לישראל

23. אנית-קיסור "גריס איסטרן" (שנת 1852)

22 חבל ימי לישראל

22. אנית-קיסור למסעות באוקיינוס (שנת 1847)

21 חבל ימי לישראל

21. אנית-קיסור הראשונה (שנת 1807)

חברת ימי דיסטריקט
אין תל אביב

נ מ ל - ת ל - א ב י ב

"יְהִיָּה לָנוּ נִמְל גְּדוֹל, עַל אֵף הַכּוֹל!"

(מדברי החזון של מ. דיזנגוף ז"ל)

כ"ו באיר תרצ"ו — ימים ראשונים למארעות הדמים. שערי הנמל של יפו סגורים ומסגרים, אין יוצא ואין בא. הדרכים בארץ

בחזקת סכנה. רעה גדולה נשקפת לישוב — להנתק מהעולם הרחב ללא אפשרות פלשהי להתקשר עם "מעבר לים". — אי הדרך אשר

יבואו בה אחינו הגולים, הנמלטים על נפשם לחוף המבטחים של ארץ-אבות? — איככה נקבל את מזוננו המובא אלינו מבחוץ? —

איככה נשלח מתוצרתנו לארצות-תבל?

במים טרופים אלה חלמנו את חלומנו הגדול: — נקים נא לעצמנו נמל עברי למשאות ולנוסעים. חלמנו ועשינו. נשר-

עץ קטן לפריקה ראשונה; מוח ברזל, היודע לעמד בפני רוחות חזקות וסערות-ים; ברכה רחבה וגדולה כמקום-מעון לעשרות הסירות

והדוברות, למנופים ולמדלים; מחסנים ענקיים לסחורות ובגנים מרווחים לנוסעים העולים.

כאלף פועלים ויותר מוצאים כבר כיום את לתמם בנמל תל-אביב: סורים, ספנים וסבלים. אגיות מספר עוננות בו יום-יום —

לפריקה ולטעינה. במספנות משיכים ובונים — סירות וגם דוברות.

ואם גם טרם נשלמה העבודה עלינו להתמיד בה.

עוד "יְהִיָּה לָנוּ נִמְל גְּדוֹלוּ..."

נ מ ל ת ל - א ב י ב

28 חבל ימי לישראל

28. גראשית בגין הפזות

27 חבל ימי לישראל

27. פריקה ראשונה

26 חבל ימי לישראל

26. נשך העץ, 18 במאי 1936

25 חבל ימי לישראל

25. לפגי היזת הנמל

32 חבל ימי לישראל

32. הסירות בקרבת הפזון

31 חבל ימי לישראל

31. גפוזן סלעים בהקמת התרקה

30 חבל ימי לישראל

30. במספנה

29 חבל ימי לישראל

29. ותפוזת קם ונהי

36 חבל ימי לישראל

36. בסירה "עלנה" — לחוף העברי

35 חבל ימי לישראל

35. משלוח תורים, סענה

34 חבל ימי לישראל

34. תפוזתן קלא תבות מפה לפה

33 חבל ימי לישראל

33. השלד של סחפון התורים

הכר יום לישראל
מניח תל-אביב

ה ד י ג ה ע ב ר י

בנקדות שונות בארץ כבר השלכה החכה ונפרשה הרשת של הדינים העברים: לארץ החוף של הים התיכון — במפרץ חיפה ובסביבות תל-אביב, בים-כנרת (עין גב) ובמי-מרום (קבוצת חולתא). דינים עברים יוצאים בסירותיהם למרחבי הים — לדוג דינים לצרכי הישוב. כבר כיום פועלות בימינו שתי ספינות-מנוע לדוג: „סנפיר“ ו„פלד“. אף תעשיות הדינים הזלכת כבר ומתפתחת (תעשיות רשתות, שמורי-דינים וכו'). נסיון מצלח נעשה בזמן האחרון על ידי מחלקת-הים של הסוכנות לגדול הדינים בכרכות ובנחלים (קורדני, נחל אסי).

תצרכת הדינים של הישוב הזלכת וגדלה משנה לשנה עם התרבותנו בארץ. פך עוד לא נדוג במדת הצרף נהיה מכרחים להביא דינים מחוץ לארץ: ממצרים ומסוריה, או מנהרות ארם-נהרות ואנמיה. וכי יישר הדבר בעינינו להוציא ממיטב כספנו לארצות-חוץ כשימינו מלאים דינים למיניהם? מקורות עתיקים מספרים לנו, כי לארץ החוף הארצי-ישראלי ובסביבות הכנרת היו לנו כפרים של דינים עברים. המסרת של דוג עברי בארץ לא נתקה עד ימינו אנו. בשנים האחרונות נוסדו נקדות הכשרה לדוג עברי גם בגולה (מן הידועות: קבוצת „מעפילים“ בנדיניה שעל חוף הים הבלטי), אשר נתנו לנו את חלוצי הדיג המתדש בארץ.

ה ד י ג ה ע ב ר י

40 חבל ימי לישראל

40. תיקון רשתות

39 חבל ימי לישראל

39. "עין-גב", קפרי הנגים

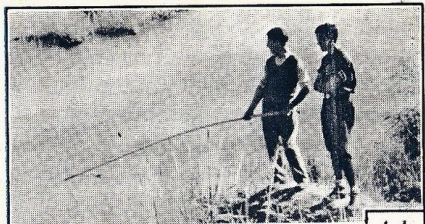
38 חבל ימי לישראל

38. לאחר הדיג

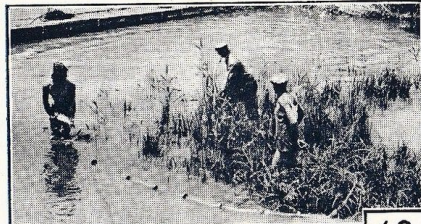
37 חבל ימי לישראל

37. תלוצים-דיגים בהקשרה (גדינה)

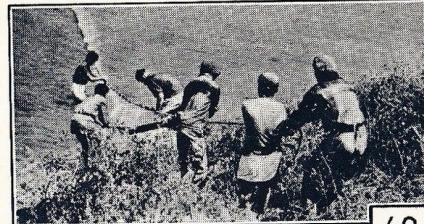
44 חבל ימי לישראל

44. עם החקה על שפת הנחל (עמק בית-שאן)

43 חבל ימי לישראל

43. גדול שבוטות בנחל אפי

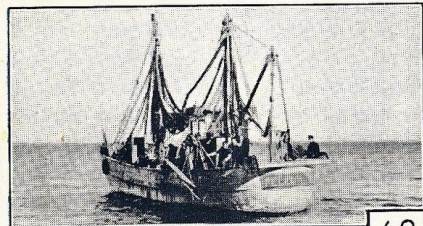
42 חבל ימי לישראל

42. מוזים את הרשת

41 חבל ימי לישראל

41. קלב הכפרת

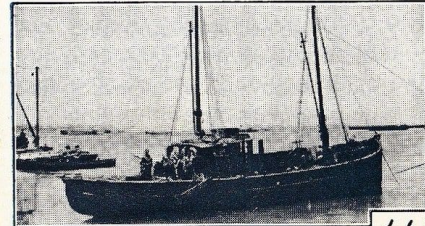
48 חבל ימי לישראל

48. "פלד"

47 חבל ימי לישראל

47. "סנפיר"

46 חבל ימי לישראל

46. "בבורה"

45 חבל ימי לישראל

45. דיגים על הירקון

